

Aleksandar Naumovski
Mirko Tripunoski
Valentina Ristova

Prethodno znanstveno priopćenje

STANJE PRELIMINARNIH ZNANJA O MENADŽMENTU U SPORTU I EDUKACIJI PRIJE I NAKON ODRDJENOG VREMENA KOD UČENIKA I UČENICA IV. RAZREDA GIMNAZIJE

1. UVOD

Realizacija programskih i razvojnih aktivnosti u menadžmentu sporta i edukaciji uvjetovana je i od dijagnosticiranja stanja znanja o njemu u različitim vremenskim razdobljima. U tu svrhu potrebno je kontrolirati utjecaje na promjene znanja programiranih ili slučajnih činitelja. To je od interesa ne samo za postojeće nego i za potencijalne menadžere. U tom smislu mogu se selektirati potencijalni menadžeri, na osnovi procijene višekratnog općeg preliminarnog znanja o menadžmentu, nakon određenog utjecaja činitelja za njegovo poboljšanje.

Za valjane informacije tog utjecaja prijeko su potrebni metodološki postupci za određivanje kompetentnosti eksperata koji ocjenjuju znanje entiteta o menadžmentu. Ocjenjivanje znanja u sportskim aktivnostima, koje se može primijeniti i u menadžmentu sporta i edukacije, razmatrano je od više autora: Naumovski (1988., 2005.), Bala (2003.), Pavlov (1988.), Tomić (2003.), Bartaluci (2003., 2004.), Gocevski (2003.) i Segic (2004.).

Na osnovi potreba za dijagnosticiranje i daljih razmatranja znanja o menadžmentu u sportu i edukaciji, cilj ovog rada je da se utvrdi stanje tog znanja, prije i nakon utjecaja određenih aktivnosti za njegovog poboljšavanja kod učenika i učenica.

2. METODE

U uzorku istraživanja je uključeno od 86 ispitanika (44 učenika i 42 učenice) IV. razreda gimnazije. Uzorak je sastavljen od učenika i učenica koji su bili uključeni u slobodnim sportskim aktivnostima gimnazije. Ispitanici su anketirani s pitanjem otvorenog tipa: "Što znate o menadžmentu u sportu i edukaciji, zašto, gdje i kako se primjenjuje?". Pomoću uputa, od ispitanika je zahtijevano da što opširnije odgovaraju na anketnom pitanju. Nakon ovog (inicijalnog) anketiranja, ispitanici su ponovo anketirani nakon šest mjeseci (finalno anketiranje). Neposredno poslije inicijalnog anketiranja, s ispitanicima je održan seminar o općim problemima menadžmenta u sportu i edukaciji i s njima je dogovoreno finalno anketiranje na kojem bi trebalo poboljšati svoja znanja o toj problematici.

Odgovore na anketna pitanja ocjenjivalo je šest eksperata koji su više godina, u sportskim organizacija ili u školama, obavljali zadatke menadžmenta. Njihove ocjene su bile definirane na ordinalnoj skali mjerenja s pet stupnjeva znanja: 1 - nezadovoljavajuće, 2 - malo, 3 - srednje, 4 - veliko i 5 - veoma veliko.

Zbroj ocjena svih eksperata obrađen je Kolmogorov-Smirnovim postupkom, osnovnim deskriptivnim statističkim parametrima, korelacijom, Hotelingovom metodom glavnih komponenata i analizom kovarijance.

3. REZULTATI

Kolmogorov-Smirnov (Tablica 1.) postupak je pokazao da ocjene u oba anketiranja ne odstupaju statistički značajno od normalne distribucije. Prema tome, moglo se metodološki opravdano pristupiti daljoj obradi podataka.

Tablica 1. Značajnost razlika rezultata Kolmogorov-Smirnovog postupka ocjena eksperata (E)

E	Inicijalno anketiranje		E	Finalno anketiranje	
	Učenici	Učenice		Učenici	Učenice
1	.004	.112	1	.031	.006
2	.017	.021	2	.006	.051
3	.003	.001	3	.011	.020
4	.021	.013	4	.020	.017
5	.007	.010	5	.100	.032
6	.021	.022	6	.091	.009

Interkorelacije ocjene eksperata (Tablice 2. i 3.), također u oba anketiranja, kod oba spola ispitanika su zadovoljavajuće visoke, pozitivne i statistički značajne. Tako su interkorelacije, zajedno s njihovom homogenošću, ukazale na preliminarnu valjanost ocjenjivanja. Na taj način, je omogućena primjena Hotelingove metode glavnih komponenata (Tablica 4.). Kod obje skupine ispitanika, u oba anketiranja, izvučena je po jedna statistički značajna glavna komponenta. Kumulativni procenti i odgovarajući karakteristični korijeni toj komponenti, kao i projekcije ocjena svih eksperata na njima, zadovoljavajuće su visoki. Time je valjanost ocjenjivanja definirana kao dovoljno visoka i objektivna, odnosno da su eksperti bili kompetentni ocjenjivači pravog predmeta mjerenja.

Na osnovi toga, pristupilo se utvrđivanju stanja i komparacije znanja o menadžmentu u sportu i edukaciji u finalnom anketiranju (Tablica 5.). Rezultati analize kovarijance tog anketiranja pokazuju da ne postoji statistički značajna razlika u općem znanju o menadžmentu u sportu i edukaciji između učenika i učenica.

To znači, da se ne može kazati da su ispitanici jednog spola, u odnosu na drugi spol, postigli statistički značajno bolja znanja pod utjecajem održanog seminara i drugih slučajnih činitelja u vremenu od inicijalnog do finalnog anketiranja. Može se konstatirati bolje znanje kod učenika, ali to nije statistički značajno.

Tablica 2. Interkorelacija ocjena eksperata (E) za inicijalno anketiranje

Inicijalno anketiranje													
E	Učenici						E	Učenice					
	1	2	3	4	5	6		1	2	3	4	5	6
1	1.00						1	1.00					
2	.72	1.00					2	.74	1.00				
3	.65	.76	1.00				3	.67	.77	1.00			
4	.71	.72	.71	1.00			4	.71	.74	.68	1.00		
5	.80	.77	.70	.71	1.00		5	.79	.75	.71	.74	1.00	
6	.71	.70	.68	.70	.87	1.00	6	.73	.69	.67	.79	.84	1.00

Tablica 3. Interkorelacija ocjena eksperata (E) za finalno anketiranje

Finalno anketiranje													
E	Učenici						E	Učenice					
	1	2	3	4	5	6		1	2	3	4	5	6
1	1.00						1	1.00					
2	.69	1.00					2	.70	1.00				
3	.68	.77	1.00				3	.66	.68	1.00			
4	.73	.70	.73	1.00			4	.73	.77	.70	1.00		
5	.79	.75	.75	.73	1.00		5	.80	.69	.66	.70	1.00	
6	.72	.72	.69	.75	.82	1.00	6	.75	.79	.69	.75	.77	1.00

Ovi su rezultati vjerojatno posljedica utjecaja više činitelja. Prije svega, u istraživanju nisu uključene kontrolne skupine s kojima se ne bi održao spomenuti seminar. Pored toga, mogu se navesti i druge činitelji. Tako primjerice, s ispitanicima u tijeku školovanja nisu održana nikakva predavanja za stjecanja znanja o menadžmentu. Samim tim, nije stvoreno zanimanje za njegovo izučavanje, a osobito za menadžmenta u sportu i edukaciji. Taj se interes vjerojatno nije pojavio ni nakon održavanja seminara. U tom smjeru kod ispitanika nije postojao motiv za postizavanje većeg stupnja znanja za njihovo selektiranje koje bi predstavljalo uvjet za zapošljavanje kao životnu egzistenciju ili drugih motiva sličnih potreba.

Za postignute rezultate ispitanika u finalnom anketiranju, moguće je da su utjecali i neki slučajni čimbenici. U njima bi mogao biti jako malo prisutnosti društvene potrebe menadžmenta u svakodnevnom životu ispitanika. U tom smislu, može se spomenuti nedovoljno prezentiranje uloge i značaja menadžmenta u sportu i edukaciji u sredstvima javnog informiranja u razdoblju između inicijalnog i finalnog anketiranja ispitanika.

Tablica 4. Korelacije ocjena eksperata s prvom glavnom komponentom (H1), karakteristični korijeni (λ) i kumulativni procenti (Cum %)

Inicijalno anketiranje			Finalno anketiranje		
E	Učenici	Učenice	E	Učenici	Učenice
	H1	H1		H1	H1
1	.865	.871	1	.855	.836
2	.881	.862	2	.877	.880
3	.831	.844	3	.840	.829
4	.850	.860	4	.851	.860
5	.894	.880	5	.880	.890
6	.869	.873	6	.870	.850
λ	4.49	4.52	λ	4.28	4.10
Cum%	74.87	73.60	Cum%	74.00	72.81

Tablica 5. Završni rezultati analize kovarijance (aritmetičke sredine - X , standardne devijacije - SD) ocjena učenika i učenica (nakon parcijalizacije inicijalnog anketiranja)

Varijabla	Grupe (spol)	Statistički parametri			
		X	SD	F-vrijednost	Značajnost t-testa
Ocjene (uspjeh)	Učenici	16.772	5.515	.111	.740
	Učenice	16.310	5.891		

4. ZAKLJUČAK

Na osnovi dobivenih rezultata istraživanja, između ostalog, moguće je zaključiti da stanje općih znanja o menadžmentu u sportu i edukaciji kod učenika gimnazije, nije se statistički značajno razlikovao prije i nakon šestomjesečnog vremenskog razdoblja. Održani seminar za menadžment s njima i slučajne čimbenike, u kojima je i afirmiranje njegove društvene uloge i značaja, nisu diferencirano utjecali na povećanje znanja o njemu kod jednog, u odnosu na drugi spol ispitanika. U istom

smjeru je utjecalo i nepostojanje odgovarajućih motiva za usvajanje većih znanja učenika i učenice o sportskom menadžmentu u sportu i edukaciji.

5. LITERATURA

1. Bartoluci, M. (2003.) *Ekonomika i menadžment sporta*. Zagreb: Informator; Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu
2. Bartoluci, M. i suradnici. (2004.) *Menadžment u sporu i turizmu*. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Kineziološki fakultet, Ekonomski fakultet.
3. Georgieva, V., Nikolaeva, V. (2001.). *Образованелен менидџмент*. Sofija: Izdat.
4. Gocevski, T. (2003.). *Образовен менажмент*. Kumanovo: Makedonska riznica
5. Наумовски, А. (1988.). Некои методолошки потреби за остварување и утврдување на релијабилноста и валидноста при оценување на телесни движења кои се третираат во истражувачките постапки. *Физичка култура*, Скопје, (1-2), 62-64.
6. Naumovski, A. (2005.). Prilog potrebe za objektivniju i egzaktniju primenu kvalitativnih metoda u sportskom menadžmentu, I Međunarodna konferencija "menadžment u sportu", Fakultet za menadžment u sportu Univerziteta "Braća Karić", Beograd, Olimpijski komitet SCG. 22-23. april 2005., (39-44).
7. Павлов, П. (1998.). *Експертно аналитични методи за статистическо управление*. Софија: ИК "Призма".
8. Segić, S. (2004.). *Menadžment i menadžeri u tranziciji sporta*. Banja Luka: Centar za stručno obrazovanje i usavršavanje trenera, Centar za sport.
9. Tomić, M. (2001.). *Menadžment u sportu (II izdanje)*. Beograd: IP "ASTIMBO"